

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izvenredno ob nedeljah in praznikih. — Inzerati do 50 peti vrst in Dm 2, do 100 vrst in Dm 2.50, od 100 do 300 vrst in Dm 3, večji inzerati peti vrsta Dm 4. Popusti po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod vsaj mesečno v Jugoslaviji Dm 12.-, za tuzemstvo Dm 25.- Rokopisi se ne vračajo

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 6
Telefon: 31-22, 31-23, 31-34, 31-35 in 31-36

Podružnice: MARIBOR: Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO: Ljubljanska 6, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 66; podružnica uprave: Kocanova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Posledice državljanske vojne v Španiji:

Nov upor v španskem Maroku

Podjarmljena rifška plemena nameravajo izkoristiti zmene v Španiji in se pripravljajo na splošen upor, da se otresejo rdečega in belega varuštva

Tanger, 30. septembra. b. Po poročilih, ki prihajajo s semkaj iz španskega Maroka, se na dan 15. oktobra t. l. pripravlja velik upor vseh rifških plemen. Datum 15. oktobra je bil določen zato, ker nastopi tedaj deževje in so ceste neuporabljive za motorizirane oddelke, letališča pa popolnoma razmočena, tako da je silaherna akcija letal proti upornikom onemogočena. Kot vojaški vodja upora se navaja Negoh Ben Mohamed Boutahar, ki mu na kratko pravijo tudi »Bouahia« (Bradati), ki je bil eden izmed najzgodnejših sodelavcev znanege Abd el Krime. Baje so uporniki pridobili na svojo stran tudi večino regularnih španskih čet, seselavljenih iz domaćinov.

London, 30. septembra. o. »Times« imajo vest iz Tangerja, da se rifška plemena v španskem Maroku že z vso vne- mo pripravljajo na upor proti španskim generalom. Upor naj bi se pričel 15. oktobra, ko nastopi v Maroku deževna do- ba.

Branilci Alcazarja

Talavera, 30. septembra. AA. Havasov poročevalec se je razgovarjal s poročni- kom Ravnin, ki je branil Alcazar. Izja- vil je med drugim, da je bilo v Alcazarju v začetku 1900 duš. Obleganje je trajalo 69 dni. Od branilcev jih je padlo 83. Glede razdeljevanja hrane je vladala med obleganci izredna disciplina. Municije branilcem ni primanjkovalo, ker so imeli na razpolago nad en milijon streliv. Zdravniki so bili izredno prizivovalni. Mnoge amputacije so izvršili brez narkoze.

Hitler čestita upornikom

Berlin, 30. septembra. b. Rudolf Hess, Hitlerjev zastopnik, je branilec Alcazarja pošlal telegram naslednje vsebine: Nemška nacionalno-socialistična stran pošilja alcazarskim junakom in njih osvobodilcem iskrene čestitke.

Pomen Toleda za upornike

Burgos, 30. septembra. b. V uporniških krogih smatrajo, da ni padec Toleda v njihove roke samo velikega strateškega pomena, temveč je za upornike osvoboditev te postojanke važna predvsem zaradi tega, ker se v Toledu nahaja največja španska tovarna orožja, s katero razpo- lažajo sedaj uporniki.

Tudi Cordoba je padla

Burgos, 30. septembra. b. Uporniška junta je izdala danes komunique, ki pravi da so uporniki tekom večerajšnjega dne zasedli tudi mesto Cordoba.

Ogorčene borbe za Bilbao

Hendaye, 30. septembra b. Za posest mesta Bilbao so se začele strahovite borbe. Vlade čete so prve začele napadati, toda uporniki so napad odbili. Milioni- ki utrpeli velike izgube, uporniki pa so se polastili velike množine vojnega mate- riala. Baskovski poslanec Torre se na vse načine trudi, da bi vzpostavil red v me- stu in prisilil anarhistične elemente do zmernega postopanja z nasprotniki. Pomnožil je tudi čete na ladjah, da bi preprečil nadaljnje streljanje talcev.

Po poročilih, ki prihajajo iz uporniške- ga glavnega stana v Burgosu, je mesto Bilbao v plamenih. Guverner mesta je baje sklenil, da se preda upornikom.

Napad na Malago

Gibraltar, 30. septembra. AA. Včeraj je plul skozi gibraltarsko ožino transportni parnik nacionalistov v spremstvu ene tor- pedovke in štirih letal. Izve se, da bo napad v Ceuti vkrcal 2000 vojakov. Tekom tedna bo prepeljal te vojske na špansko obalo in nato bo sledil napad na Malago z 8000 vojniki pehote in konjenice. Podpi- ralo jih bo močno topništvo. Ta napad bo- sta podpirali dve uporniški križarki.

Pomorska bitka

Gibraltar, 30. septembra. AA. Reuter: Včeraj zjutraj sta dve uporni križarki ne- nadoma začeli bitko z vladnima rušilcema »Almirante Ferandis« in »Gavina«. Križar- ki sta bili Almirante Cervera in Sanarias, Rušilec »Almirante Ferandis« je bil spet zadet v kljun in krmilo po 12minutni bor- bi in je utonil v kratkem času. Rušilec

»Gavina« je lahko rešil nekaj mornarjev, nato pa se je zelo poškodovan moral umak- niti v smeri proti jugu. Do te bitke je go- lovo prišlo radi tega, ker je več uporni- škij ladij odšlo v Ceuto po nove oddelke vojakov.

London, 30. septembra. o. Na seji odo- ra za mednarodno nevtralnost napram Španiji je bil danes tudi portugalski od- pravnik poslov v Londonu. Predsednik od- bora je prečital pismo portugalske vlade, ki pravi, da sodelovanje portugalskega zastopnika v odboru se ne pomeni, da se je portugalska odredila vsem svojim zah- tevam in sploh svobodnemu ravnanju gle- de na razvoj dogodkov v Španiji.

Francoski senat dela težave Od poslanske zbornice sprejete zakone je docela spremenil

Pariz, 30. septembra. z. Finančna komi- sija senata je po 13urni debati končala razpravo o devalvacijskih zakonih. Od 25 členov je odobrila z znatnimi sprememba- mi le 13 členov, vse ostale pa, ki dajejo vladi izredna pooblastila, je črtala. Name- sto tega predlaga samo pooblastilo vladi, da sme izdati ukrepe proti povišanju cen. V zaključnem poročilu ugotavlja, da vzra- me razvrednotenje franka kot dejstvo, ki se ne da več spremeniti, zahteva pa od vlade zagotovilo, da v bodoče senata in poslanske zbornice ne bo postavljala pred izvršena dejstva, marveč da bo vse tako važne zadeve predložila v predhodno odo- britve obema zbornicama. Blum namerava na današnji plenarni seji senata zahtevati, da sprejme prvotno besedilo zakona. Ra- čunajo, da bo razprava v senatu končala jutri zvečer, nakar bo o spremembah po- novno razpravljala poslanska zbornica.

Bern, 30. septembra. z. Švicarski narodni svet je po 13urni debati odobril vse zake- ne, ki se nanašajo na razvrednotenje švi- carskega franka. Komunistični predlog gle- de zavarovanja hranilnih vlog je bil od- klonjen, sprejel pa predlog socialnih de- mokratov, da izda vlada ukrepe za izrav- nanje delavskih mezd s kupno močjo fran- ka.

Nizozemska bo znižala valuto samo za 15%

Haag, 30. septembra. z. Obe zbornici sta odobrili zakone v zvezi z devalvacijo gol- dinarjev. Osnuje se devizni fond s 300 mi- lijoni golderinarjev, uvede embargo za zlato in izdajo ukrepe proti povišanju cen.

Nemška marka ne bo razvrednotena Nemčija bo še nadalje urejevala svoj denarni trg z deviznimi predpisi

Berlin, 30. septembra. b. Dasi v uradnih krogih neprestano zatrjujejo, da ne bo razvrednotenje francoskega franka niti najmanj vplivalo na odločitve nemške vlade glede vrednosti nemške marke, pričaku- jejo tu v vseh krogih z velikim zani- manjem za danes napovedano izjavo, ki jo bo podal predsednik nemške narodne ban- ke. Zdi se zelo verjetno, da je odklanjanje razvrednotenja nemške marke v neposre- dni zvezi s sklepi, ki so bili sprejeti takoj po povratku kancelarja Hitlerja na poseb- ni konferenci finančnih strokovnjakov, kajti pred to konferenco se je močnost raz- vrednotenja zdela zelo verjetna, in sicer predvsem zaradi razvrednotenja švi- carskega franka in holandskega gol- dinarja. Uradni krogi pa so sedaj navzlic temu mnenja, da Nemčijo štiti dovolj že sama devizna zakonodaja in regulacija tr- žišča. Vprašanje pa je, kako bo Nemčija mogla še naprej obdržati švicarskega in holandskega tržišča, če se ne bo odločila za razvrednotenje marke.

Washington, 30. septembra. o. Državni tajnik za finance Morgenthau je sprejel novinarje in jim dal izjavo pred- vsem o novem ameriškem in angleškem stabilizacijskem fondu, ki se ustanovita po sporazumu med obema državama v svr- ho ohranjanja stabilnosti angleške in ameriške valute. V to svrhu ne bo sklenjena nikak- posebna konvencija. Z dosedanjimi učinki francosko-ameriškega valutnega sporazuma je Amerika povsem zadovoljna. Na deviznih tržiščih sprčo vesti o devalva- ciji francoskega franka ni prišlo do nika- kih večjih motenj le zaradi tega, ker so bili finančni ministri vseh treh prizadetih držav stalno v stikih in so bili pripravlj- ni na vsakršno reakcijo na napoved o de- valvaciji francoske valute.

Bukarešta, 30. septembra. AA. Rador: Finančni minister je ponovno izjavil da ru- munska valuta ni prizadeta radi zadnjih dogodkov, vendar pa bo morala vlada sto- riti toliko korakov, kolikor jih bodo stori- le druge države, ki so interesirane pri tem.

Vse italijanske borze zaprte Italija se še ni odločila glede razvrednotenja svoje valute

Rim, 30. septembra. b. Od včeraj dalje so vse italijanske borze zaprte. Zgora je odrejena za tri dni. Med tem naj bi stro- kovnjaki proučili posledice razvrednotenja francoskega in švicarskega franka ter nizo- zemskega golderinarja, da bi lahko vlada sprejela sklepe, ki bi bili odločilni za na- daljnjo denarno politiko Italije. Po infor- macijah iz dobrega vira se ne zdi verjet- no, da bi italijanska vlada v tem pogledu sprejela odločilne sklepe pred 10 okto- brom, za paterga je napovedana seja mi- nistrskega sveta. Za kakšno politiko se bo odločila Italija, še ni mogoče prerokovati. Nekaj bi se dalo v tem pogledu sklepati iz uradno inspiriranega članka v »Giornale d'Italia«, ki indirektno namiguje, da bi po- sledice morebitne devalvacije najbrže ne bile tako strašne, kakor bi se na prvi vi- dez zdelo, saj se je tudi razvrednotenje

angleškega funta pred petimi leti izvršilo brez večje škode za angleško narodno go- spodarstvo; pogoji za to so miren trg, uravnotežena državna bilanca in odločilna volja vlade, da enkrat a vselej uvede red in stabilnost v državnih financah. V Fran- ciji ti pogoji niso podani in je zato verjet- no, da bodo sedanji deflaciji sledile še dru- ge; vlade močne roke pa se takim neugod- nim posledicam lahko izognejo, ker izvr- šujejo kontrolo nad državnimi financami, ne da bi preveč upoštevale notranje poli- tične depresije.

Italijanska denarna politika bo v najbliž- ji bodočnosti odvisna od dveh momentov: od volje italijanske vlade, da prihrani ma- lim vlagateljem razočaranje zaradi preve- likih izgub v primeru razvrednotenja de- narja, in od volje po zaščiti notranje vred- nosti italijanske lire in manevriranja z nje-

no zunanjo vrednostjo, kakor se je že do- slej prakticiralo z uvedbo takozvane potni- ške lire, ki je imela za posledico, da so se zlate rezerve povečale za poldrugo milijar- do. Dočim bi torej notranji tečaj lire ostal stabilen sprčo stalne državne kontrole, bi

zadobil v zunanjem prometu večjo elastič- nost po potrebah trga. V tem smislu se da- nes že drugi dan posvetujejo italijanski go- spodarski in finančni strokovnjaki, ki se pa pri svojih posvetih še vedno drže zgolj teoretičnih možnosti.

Odmev Španije na Madžarskem Notranji minister grozi socialistom, da jih bo dal v eni uri vse zapreti

Budimpešta, 30. septembra r. Pri običaj- nem tedenskem sprejemu domačih in tujih novinarjev se je notranji minister Kozma dotaknil tudi dogodkov v Španiji in v tej zvezi naslovil zelo resen opomin na naslov madžarskih socialistov. Med drugim je na- glasil, da je v zvezi z dogodki v Španiji tu- di na Madžarskem opazati stvari ki zaslu- žijo posebno pozornost. Madžarski socialisti zavzemajo v presoji španskih dogodkov stališče, ki popolnoma zabrisa razliko med II. in III. internacionalo, kar razumljivo razburja vso nacionalno javnost. Stevilo stavk v državi se rapidly množi. Te stav- ke nimajo gospodarsko-socialnega ozadja, marveč so posledica političnih hujskarij. Opaženo je, da so nastali nemiri v mestih in podetjih, kjer je vladal poprej popoln red. Čim so se pojavili politični agitatorji. Notranji minister je naglasil, da ima vtis, da gre za sistematično akcijo, ki se izvaja

po točno določenem načrtu. Če se bodo stavke še nadalje širile, bo vlada ustavila vse nacionalno demokratake glasila ter za- prla vse one, ki nosijo moralno in politič- no odgovornost za ta pokret. V primeru potrebe bom v teku ene ure izdal vse po- trebne ukrepe in zapri vse kolovodje brez razlike in brez ozira na njihov položaj. Na Madžarskem ni in ne bo nikdar več komu- nistične nevarnosti. Za to jamči sodanje vlada, ki je odločena, da jim temeljito pre- križa račune.

V krogih socialnih demokratov je ta iz- java notranjega ministra izzvala razumlji- vo razburjenje in ogorčenje. Socialistični poslanci so vložili v poslanski zbornici o- bo vrsto interpelacij, ki imajo za cilj satir- je delavskih stavk in zaščiten vsakega pokreta, ki le količkaj diši po levitarski propagandi. Med drugim so prepovedana tudi vsa zborovanja.

Maniu za Titulescu Rumunska narodna kmečka stranka za nadaljevanje dosedanje zunanje politike

Bukarešta, 30. septembra b. Že v soboto so se pričela posvetovalja izvršnega komi- teja kmetosko-nacionalne stranke, katerih se je udeležil tudi bivši ministrski pred- sednik Maniu. Dasi so bile vse seje komi- teja tajne in ni bilo izdano nobeno uradno sporočilo javnosti, se vendar doznajajo ne- katere podrobnosti o njih poteku. Šef stran- ke Mihaleke je obširno poročal o notra- njem in zunanje-političnem položaju v Ru- muniji, v katerem se je z vso odločnostjo zavezal za nadaljevanje tradicionalne ru- munske zunanje politike na strani starih za- veznikov v okviru Male antante, Balkan- skega sporazuma, zapadnih prijateljev in Sovjetske unije. Dr. Lupu je posebno ostro nastopil proti tistim rumunskim politikom, ki bi hoteli spraviti Rumunijo v nemške vode.

Posamezni voditelji stranke so dali no- vinarjem nekaj značilnih izjav, ki so izve- nele v želji po nadaljevanju politike, ki je je začel prvi zunanji minister Titulescu. V tem pogledu je bil posebno jasen bivši predsednik vlade Maniu, ki je zahteval na

jesen sklicanje zunanje-politične parlamen- tarne komisije, da se pojasnijo vzroki, na- radi katerih je bil Titulescu odstranjen. Podobne izjave so podali tudi bivši notra- nji minister dr. Lupu, šef stranke Mihale- ke in bivši finančni minister Madgearu.

Kmetosko-nacionalna stranka je po posve- tovanju svojega izvršnega komiteja spre- jela naslednjo resolucijo:

Izvršni komite protestira: proti spremem- bi dosedanje zunanje politike, ki je pome- nila za Rumunijo zveze s Francijo, Malo antanto, Balkansko zvezo in Poljsko; proti odstranitvi zunanega ministra Titulescu v trenutku, ko se pripravila reforma DN, kateremu mora ostati Rumunija nadvse zvesta; proti nemški orientaciji rumunske zunanje politike, ker se nemški interesij ujemajo z interesi revizijske; proti notra- njji politiki sedanjega vlada, ki prometa de- moralizacijo meje po ekonomskih deonic- skih elementih. Izvršni komite zahteva raz- pis občinskih in okrajnih volitev ter do- misljo sedanje vlade.

Abesinski odgovor na angleško noto Abesinija bi se radevolje podredila angleškemu varstvu

Zeneva, 30. septembra AA. Abesinska delegacija je poslala po posredovanju ge- neralnega tajnika DN vsem članom Dru- štva narodov odgovor na angleško sobot- no noto o razmerah v zahodni Abesiniji. Sporočilo pravi, da so plemo Gala pa tudi drugi elementi v lojalnem razmerju z abesinsko vlado. Po katastrofi je sicer res- več abesinskih poglavarjev mi-lilo, da je treba prositi angleške oblasti za po-redo- vanje pri londonski vladi, naj jih sprej- me pod zaščito, ker niso videli nobene druge možnosti za ohranitev svoje neod- visnosti. Abesinska vlada je bila poučena o tem koraku, vendar pa ni hotela ničesar storiti, da onemogoči njegov uspeh. Abe- sinaki cesar je iskreno obžaloval, ker bri- tanska vlada ni ustregla tej prošnji.

Glede trenja med plemenom Galo in amharskimi plemeni, ki jih omenja ang- leška nota, pravi abesinsko poročilo, da so bile po mnenju abesinske delegacije prvotne informacije netočne.

Odpoklic angleškega kon- zula iz nezasedene Abesinije

London, 30. septembra k. Po poročilih li- stov, je angleška vlada odredila poslednje- mu angleškemu konzulu v še nezasedeni Abesiniji kapetanu Erskineu, naj se nemu- doma preseli iz pokrajine Gore v Gambelo, ki je mnogo bliže sudanski meji. Zato so- dijo politični krogi, da angleška vlada že računa s skorajšnjo osvojitvijo zapadnih abesinskih dežel po italijanski vojski, ki že prodira iz Adis Abebe proti Goreju. Ang- leška vlada očividno tudi nima nikakega na- mena povzročiti Italijanom kakšne nove diplomatske težave.

V ostalem konzul Erskine ni bil negu- šev prijatelj in je med plemeni v zapadni Abesiniji ponovno rovaril proti njemu. Za- radi tega se je tudi ponovno sprl z an- gleškim poslanikom v Adis Abebi sirom

Bartonom. Glede na to menijo nekateri, da so ga sedaj spravili s poti tudi še iz dru- gič dovolj prozornih razlogov.

Radek aretiran

Pariz, 30. septembra. AA. Havas po- roča iz Moskve, da se potrjuje, da je bil aretiran Radek. Dolže ga, da je vedel za zaroto trockistov, ni pa o tem obve- stil oblasti. Zaprli so tudi časnikarja Rajevskega.

Zaposlenost delavstva v avgustu

Ljubljana, 30. septembra
Po statistiki OUZD v Ljubljani je zna- šal letni prirast članstva v avgustu 8699, v juliju pa 7537. Na prvem mestu so grad- nje nad zemljo s prirastkom 2242 ali 46.14 odstotka; slede po vrsti gradnje železnic, cest in vodovodnih zgradb z 1747 ali 79.41 odstotka, tekstilna industrija s 1442 ali 11.25%, industrija kamena in zemlje s 1123 ali 23.65%, kovinska industrija z 996 ali 16.44%. Zaposlenost delavstva se je to- rej v avgustu v večini industrijskih panog znatno povečala. Konjunktorno nazadovanje izkazuje samo 3 industrije in sicer gor- do žagarska, v kateri je nazadovanje število zaposlenih delavcev za 632, trgovina za 184, denarni zavodi in zavarovalnice za 59. To bodo najbrž še posledice sankcij proti Italiji.

Sezija je dosegla v avgustu svoj letošnji maksimum. Razen oblačine industrije z mesečnim nazadovanjem za 188 delavcev ne izkazuje nobena industrija večjega se- zijskega nazadovanja. V avgustu je bilo povprečno zavarovanih delavcev 91.495, v primeri z avgustom lanskega leta za 8699 več, v primeri z julijem letošnjega leta pa za 1256 več.

Regulacija Ljubljane

Nad polovico regulacijskih del v strugi Ljubljane je končana

Ljubljana, 30. septembra. Jeseni se delo navadno v Ljubljani zavre in tudi zdaj jih bo najbrž zopet začelo kmalu ovirati slabo vreme. Vendar ni izključeno, da bo letošnja pozna jesen izjemno lepa in da bodo lahko še nekaj časa delali brez večjih ovir. V slabšem primeru bi pa morali zdaj že napraviti bilanco letošnjega dela, kajti prava sezona za hidrotehnična dela pri nas je prav za prav že končana.

Če upoštevamo pri pregledu doslej končanega dela dolžino struge, ki jo regulirajo v zadnjem odseku, in sicer od Gradašice do Malega grabna, je zdaj končanega okrog 60 odstotkov dela. Ta odsek je nad 600 m dolg. Do prulskega mostu, do kamor bo kmalu struga regulirana, pa je okrog 380 m dolžine struge. Površina dna in brežin, tlakovanih s kamnom, obsega okrog 14.000 kvadr. metrov. Toda samo tlakovanje ni edino čeprav eno glavnih del sedanjih regulacij. Na levem bregu (ob Trnovskem pristanu) betonirajo oporni zid, ki bo nosil pristaniške stopnice. Do prulskega mostu imajo se okrog 30 m dolžine zidu, ki ga betonirajo te dni. Pristaniških stopnic niso še niti začeli betonirati. Na desnem bregu je brežina tlakovana skoraj v vsej dolžini od Gradašice do prulskega mostu razen ob prulski šoli, kjer je nastala precejšnja škoda zaradi usoda.

Pristaniške stopnice bodo zbetonirane na Trnovskem pristanu od kjer do Gradašice do prulskega mostu. Ustja bodo prekinjene, nato pa bodo segale še naprej do sedanjih zapornic. Na desnem bregu bodo zbetonirane samo med mostom in Spico, a ne v vsej dolžini. Zdaj jih še čaka tlakovanje dna navzgor od prulskega mostu do Spice. Tlakovanje brežine do Malega grabna in betoniranje opornih zidov s pristaniškimi stopnicami. Regulirati pa morajo tudi

še samo razvodje Ljubljane in Gruberjevega prekopa. Dno med prulskim mostom in Spico bodo morda betonirali, namesto tlakovali. Betoniranje je nekoliko dražje, vendar pa delo hitreje napreduje kakor pri tlakovanju.

Vse delo bi moralo biti končano do 17. marca prihodnjega leta. Podjetje je sproti sodelovalo pri podaljšanju roka do jeseni prihodnjega leta, kar pa še ni odobreno, pač pa ima podjetje obljubljeno, da mu bodo dovolili podaljšanje. Dela nikakor ne bodo mogli končati do prvotno določenega roka in morali bodo celo precej hiteti, da ga bodo končali do jeseni. Doslej imajo pač že dovolj slabih izkušenj, da računajo tudi z nepričakovanimi ovirami. Kakršnih je bilo zlasti letos zelo mnogo. Najbolj jih je zadržalo delo ob ustju Gradašice, kjer niso imeli posebno srečne roke. Prvič se je delo že lani jeseni zavleklo, ko jih je prehitelo jesensko deževje pri ustju Gradašice, se preden je bila prestavljena zapornica na Spico. Delo je počivalo več mesecev in se spomladi jim je delala voda hude preglavice ob ustju Gradašice. Precej so se zamudili tudi zaradi nesrečnega zidu ob gradskem mostu, kjer niso še niti zdaj končana vsa popravila dela na pr. pregrzi kanal še ni zabetoniran.

Regulacijska dela v tem odseku še niso zadnja. K regulaciji Ljubljane spada tudi postavitev zapornice pri cukrarni. Za enkrat še ni znana odločitev, kdaj bodo gradili to zapornico in kakšno bo. Zato bo stala začasna zapornica na Spici še nekaj časa, ko bodo končana že vsa regulacijska dela v zadnjem odseku regulacije Ljubljane. Pripravljeni bodo tudi temelji za začasno zapornico na istem kraju, da jo bodo lahko postavili, ko bodo morali kdaj pozneje zapreti strugo zaradi čiščenja ali popravil.

ALI VAS ZANIMA BODOČNOST ?

ALI HOČETE VEDETI, KAKO BO SVET IZGLEDAL ČEZ 100 LET ?

ALI HOČETE SPOZNATI CLOVEKA IZ LETA 2036 ?

ALI HOČETE VIDETI, KAKO GROZEN BO KONEC SVETA ?

Nenavaden trik s knjižico

kj ni bila vložna, temveč samo dolžna knjižica

Ljubljana, 30. septembra. Podjetni mladi čevljar P. Josip iz Trnovskega se je bogato oženil. S pomočjo tastojevega denarja je kmalu razširil svojo čevljarstvo delavnico v pravcato tovarno za čevlje. Zgradil si je tudi lepo hišico in je sploh srečno živel z ženo Marijo in dvema otrokoma do hudih let krize, ki je pritisnila pred petimi leti z vso silo. Tedaj je postal tudi Josip žrtve krize. Izgubil je velike vsote z dobavami v Bosni. Razumljivo je, da se je skušal rešiti. Poravnal se je z upniki in si spet pridobil kredit. Začel je znova s polno paro, toda ni se mogel več rešiti. Upnikom ni mogel več plačevati svojih obveznosti in zaradi tega je včeraj sedel z ženo na zatožni klopi.

Državni tožilec mu je očital zločin obtožbe izvršene prevare, češ, da je izvalil od Mokronške tovarne usnja, katere lastnik je G. Kalin, usnjarske blaga za 23.660 Din, od G. Legana Viktorja pa usnjarskega blaga za okoli 34.000 Din. Njegova žena je bila vrhu tega obtožena, da je z originalnim trikom izvalila Čekadi Andreju blaga za 2369 Din, kateremu je dala za garancijo dolžno knjižico namesto vložne knjižice za 3000 Din. Oba obtožena je branil ex offio dr. Draxler, predsednik malega senata je bil s. o. s. Frelj Ivan, državno tožilstvo je zastopal Lučovnik, zasebnega udeleženca pa dr. Murko.

Obtoženi Josip je trdil, da ni imel prevarne namene. Dokler je mogel, je v redu plačeval svoje obveznosti in je imel dober namen plačati vse, toda razmere so ga uničile. Vse so mu prodali na dražbi in danes je revež. Sumljivo je bilo le to, da je z Leganom sklenil pogodbo za kredit, v kateri je navedel, da so vsi stroji njegova last in že plačani, tedaj pa stroji še niso bili plačani in lastninsko pravico si je tovarna, ki mu je stroje dobavila, pridržala. G. Kalin je izjavil, da ni imel vtisa, da je imel obtožene namena, da bi ga prevrnil, ko mu je po obravnavi še kreditiral blago. Žena Marija se je pa glede knjižice zagovarjala da je bila prepričana, da je knjižica nekaj vredna, ker so jo celo v neki banki vzeli za garancijo, preden jo je zastavila za blago Čekadi. Izkazalo se je, da je bil v dolžni knjižici vpisan dolg 30.000 Din, 3000 Din pa je bilo vplačanih kot garancija za plačevanje obresti od tega dolga. Toda prvi dve strani, kjer je bilo vpisano posojilo, oziroma dolg, sta bili zlepljeni. Človek, ki nima opravka s temi vrstami knjižic, se je kaj lahko zmotil in menil, da gre za vložno knjižico za 3000 Din. Tako se je zmotil tudi Čekada, ki so mu šele v Mestni branilnici povedali, da gre za nenavaden trik, in da knjižica ni nič vredna. Sumljivo je bilo to, da je obtoženčeva žena rekla Čekadi, naj knjižico nikomur ne kaže. Na razpravi je pojasnila te svoje besede, češ, da jo je bilo sram in ni hotela da bi kdo zvedel, da je vzela na dolg.

Mali senat je razsodil, da je P. Josip kriv prevare v primeru G. Legana, v primeru Mokronške tovarne usnja pa je bil oproščen, njegova žena pa, da je kriva zaradi sodelarje za dolžno knjižico. On je bil obsojen na tri mesece strogega zapora, pogojno na 3 leta, ona pa na 30 dni zapora, pogojno na 2 leti.

MATEVŽ, KI MORA VČASIH KAJ »STOSNITI«

Pri Matevžu Arharju iz St. Vika Guncelje smo se pa nasmajali. Star je že 54 let, v jetnišnici ga pa poznajo, kakor ponarejen denar. Zaradi tatvin je bil že rekordno kaznovan. To pot mu je obtožnica očitala, da je izmaknil klobuk, jopico, stare čevlje, srajco, dva suknjica in nož.

Matevž, ki je droben možič z dobrodušnim nasmehom, je vse priznal. Klobuk je imel vse strgan, pa je mimogrede izmaknil boljše. En suknjič je prodal, dobil je zanj samo 3 Din. Druga je obleka, ker je bil samo v srajci. Z njim je prišel pred sodnika, kakor tudi z ukradenimi blačmi, čevlji in srajco. Kar nogo je vzdignil in suknjič si je odpel ter kazal na sebi corpora delicti.

Predsednik G. Brelj je menil, da bo Matevž itak spet začel krasti, brž ko bo iz zaporov. Matevž se je smejal in dejal: »Koj pa res ne bom kradel, če en čajt pa želim. Njegovega kazenskega lista niso imeli pri roki. pa je Matevž sam povedal, da je bil že 20krat kaznovan. Nekoč je dobil 3 leta, ker je sunil »ene tri ure in enih pet veržic.«

Brilicec dr. Čobal ga je vprašal, ali je bil že v bolnici. Upal je menda, da bo Matevž izbral priliko in povedal, da je bil že na opazovalnici. Matevž se pa ne laže. Bil je v bolnici, toda ne zaradi slabe pameti, marveč zaradi bolečin v prsih. Brilicec se je šundil, da se Matevž kar smeje. Matevž mu je pa razodel svojo filozofijo: »Včasih moram kaj »stosniti«, saj veste gospod, da ljudje neradi dajo, če jih človek prosi.«

Mali senat ga je obsojil na 4 mesece strogega zapora. Ker so mu vsteli tudi preiskovalni zapor, bo Matevž jutri že na prostem.

Konec in preporod sveta

Premiera najbolj fantastičnega filma izdelanega po slovitom romanu H. G. Wellsa v režiji Aleksandra Korda.

Ljubljana, 30. septembra. V Ameriki so nedavno dogotovili eno največjih filmskih del, ki nam prikazuje, kako si je slavni in popularni romanopisec H. G. Wells zamislil konec današnjega sveta in življenje na obnovljenem svetu čez 100 let. L. 1940. praznujejo ljudje božič veselega srca; kar udari kakor strela vest bližnje radio postaje, da so sovražni aeroplani brez predhodne vojne napovedi napadli državo. Bombe padajo na ulice vsemesta, kriki ranjenih odmevajo od vseh strani, čuje se prasketanje šrapnelov, grom topov, skrala, vojna je zajela ves svet in strašno orožje, ki tanki, aeroplani in vojne ladje seje smrt vesopovod. Vse groznejše so posledice vojne, ljudje se postužujejo vseh sredstev uničevanja in pobijanja bližnjega. Nastajajo bolezni, ki jih povzročajo bacili strupenih bomb, kuga in lakota je zagospodarila po svetu, ubogi zemljani pa so ostali brez zdravniške pomoči in brez zdravih. Vojna traja leta in leta in katastrofa oplojnega konca sveta je vedno bližje.

Tak je približen konec današnjega sveta, kakor si ga zamislja romanopisec H. G. Wells. Toda avtor knjige in filma nam kaže ne samo pogin, temveč tudi preporod in vstajenje novega sveta, ravno tako dra-

stično napeto in fantastično, kakor njegov konec. O načinu tega preporoda in o srečnejši epohi, ki bo sledila koncu sveta, nam običajno zaenkrat ničesar izdati, povemo pa samo to, da je film, ki bo od danes na sporedu kina Union, eno najzanimivejših del sveta. Vsekdo bo radoveden, kako šno bo življenje čez sto let in zato smo prepričani, da bo film, kakor povedo po svetu tudi v Ljubljani, doleten zasluženega zanimanja.

Velika vaja trboveljskih gasilcev

Trbovlje, 29. septembra.

Starešinstvo gasilske župe laskega sreza v Trbovljah je odredilo včeraj veliko vaj vseh trboveljskih gasilskih čet. Dale jim je težko, toda zanimivo nalogo, kako v najkrajšem času pogasiti namišljen požar, ki je izbruhnil v kmečkem naselju pri Sv. Katarini, kjer je vseh 6 objektov kritih s slamo ter se skoro drug drugega dotikajo.

Vode ni v naselju in tudi ne v bližini. Moštvo posameznih čet sicer ni vedelo za uro alarma, toda kljub temu so se zbrale v izredno kratkem času. Tako je bila četa Sv. Katarina že po 5 minutah po vzbudni zbrana, ter je začela za prvo obrambo gasiti z majhnimi brizgalnicami, s takozvanimi berglovkami. Med tem pa so že prišli na namišljeno požarišče prvi gorski oddelki in v rekordnem času 13 minut trboveljske čete iz doline, ki imajo vse orodje motorizirano. Takoj so stopile trboveljske čete v akcijo. Napravile so takozvane verige z motorikami, ki so vleklo vodo globoko iz doline do tega planinskega naselja. Iz oddaljenih vodnjakov pa je medtem pripeljal vodo tudi škropilni avto, ki je s svojo brizgalnico stopil tudi v akcijo. Navzoči so prvi občudovali nov način gašenja s peno. Na mah so bile vse strehe objektov pokrite s peno, kakor bi bile pokrite s snegom. Aparati in preparati za ta moderen način gašenja so sicer dragi, vendar pa bo treba računati tudi s takim načinom gašenja, zlasti v krajih, kjer je malo vode, ali pa, kjer so objekti leseni. strehe slamnate ali sicer lahko gorljive.

Zupni starešina G. Guček, ki je prisostvoval tej lepi vaji, je pohvalil poveljnike čet, ki so brez predhodnega načrta mostarsko rešili ustmeno jim dano nalogo. Tudi moštvo je z vso požrtovalnostjo pokazalo, da bi v primeru potrebe bilo kos naj-

SREDA

Dancing Nebotičnik

Poslovilni večer gosp. TO-RAME s popolnoma novimi eksperimenti

Četrtek, 1. oktobra 1936 popolnoma nov spored. Nastopajo: gosp. Galikov Monti, veseli mornar, kateri s svojimi komičnimi točkami vzbuja zabavno razpoloženje, ter plesalke: Trude Strauss, Harders Violeta, Mija Oswald in Atti Monde

Začetek ob 10.30.

UPRAVA.

Iz Trbovelj

— Športna nedelja v revirjih: Kljub slabemu vremenu je bilo v nedeljo odigranih v rudarskih revirjih večje število tekem. Zlasti veliko zanimanje je vladalo za tekme v Trbovljah, kjer se je vršila tekma prvoznrednih moštvo SK. Amaterja in SK. Hermesa iz Ljubljane. Že dopoldne sta nastopila v prvenstveni tekmi domačina SK. Trbovlje: SK. Retje, ki sta odigrala prvo prvenstveno tekmo v letošnji jesenski sezoni. SK. Trbovlje je bilo v stalni premoci, a zasnapi in neodolčni napad ni mogel ničesar realizirati. Rezultat bi bil lahko boljše za SK. Trbovlje. SK. Retje se je do zadnjega branilo in odneslo najboljše utis in skoro so zaslužili zmago za svojo požrtovalnost. Rezultat 1:0 za SK. Trbovlje (1:0). Publike je bilo malo, a še ta je motila sodnika G. Arharja iz Zidanega mosta, ki je sodil zelo ležerno. — V Zagorju je zmagal SK. Dask iz Trbovelj na SK. Zagorjem v razmerju 2:3. Popoldne pa je bila prvenstvena nogometna tekma 1. razreda SK. Amater : SK. Hermes iz Ljubljane na igrišču SK. Amaterja. Moštvi sta bili obe kompletni in videl bi se lep nogomet, ako ne bi motil dež in vihar. Sodnik G. Jokiš iz Ljubljane je imel pri discipliniranosti obeh moštvo lahko stališče. Amater je zaigral z elanom, da je bilo veselje in že v prvem polčasu je vodil s 3:0. V drugem polčasu je Amater popustil, a sigurna obramba je efektno čistila. V napadu so se odlikovali Jordan, Abram in Hrovat, a v obrambi šuster in Ramišak. Hermes se je v II. polčasu trudil popraviti rezultat, a zamen in končni rezultat je bil 4:0 za SK. Amater, ki je s tem odvzel obe piki SK. Hermesa in se s tem afirmiral na 1. tablici dokaj častno za trboveljski šport. Publike je bilo kljub slabemu vremenu precej. Vsa športna javnost s simpatijami spremlja delo Amaterja in mu želi še častnejšo afirmacijo na prvenstveni tablici I. razreda v ponos trboveljskega in vsega rudarskega športa. — V nedeljo, 4. oktobra bo v Zagorju prvenstvena nogometna tekma SK. Zagorje: SK. Trbovlje na igrišču prvega ob 14. uri popoldne. Oba pretendenta

na 1. mesto bosta storila vse za čim častnejši rezultat. V Trbovljah pa igra DASK v prvenstveni tekmi s SK. Slugo iz Zagorja. Ob zaključku nedeljskih tekem priredi najstarejši trboveljski klub SK. Trbovlje v dvorani Forte trgatve grozdja, na katero vso športno javnost in vse prijatelje športa vabi.

— Oboroževanje v oktobru: Rudnik bo v oktobru obratoval 19 dni in sicer 2., 6., 7., 8., 10., 12., 13., 14., 15., 17., 19., 20., 21., 22., 24., 27., 28., 30. in 31. Lani se je obratovalo v oktobru samo 18 dni, torej letos za en dan več. Upati je da bo letošnja zima bolj mrzla nego je bila lanska, tako da se bo naše rudarstvo vsaj s pomočjo narave nekoliko opomoglo.

— Ob obletnici tragične smrti Kralja-mučenika priredi prosvetni odsek tukajšnjega Sokola večjo žalno prireditev, pri kateri bosta med drugim sodelovali tudi pevski društvi »Zvon« in »Zarja« ter pevski odsek Društva rudniških nameščencev. O sporedu bomo še obširneje poročali.

Iz Metlike

— Cesto so popravili. Cesta iz Zelebeja proti Božakovemu je zadalja našim ljudem že dosti skrb. V zadnjih letih so jo precej popravili in odstranili neke vzpetine in ovinkne. Na novem delu ceste, ko je bila že dograjena, se je pričela udirati zemlja, ker je pod cestiščem izvirala studenček. Pojavila se je nevarnost, da bo velik del ceste drsel v Kolpo in so zaradi tega zdaj z velikimi stroški za studenček napravili drenažne jarkne in skarpo, tako da je cesta zdaj spet usposobljena tudi za najtežji promet.

— Regulacija hudournika. Sošica, ki je znan hudournik, je križevčanom napravila že dostikrat mnogo sode. Ker je bila njena struga zelo vijugasta, so jo zdaj izravnavali in precej razširili, tako da bo voda epomlad in jeseni laho neovirano odtekala.

— Kdo vodi statistiko? V Metliki nihče ne vodi točne statistike o tujcih, ki prihajajo k nam in je zaradi tega lani bilo izkazano naravnost fantastično število gostov. Bilo bi potrebno, da se v Metliki uredi končno tudi to vprašanje in sicer tako, kakor zahtevajo prometne določbe.

POTEM SI OGLEDJTE DANES PREMIERO FILMA V KINU UNIONU

KONEC IN PREPOROD SVETA

Smučarska ali kopalna sezona?

Na to pereče vprašanje ne ve nihče odgovora, celo vremenoslovci ne

Ljubljana, 30. septembra. To je zdaj vprašanje. Zanimana nedvomno vse in ne le nepoklicane in poklicne vremenarje. Saj veste, zakaj nas navadne smrtnike zanimajo predvsem vremenski pojavi: zaradi cen kuriva in življenjskih potrebščin sploh. Tudi ubogi kmet greši v tem pogledu že od njega dni ter se noče poboljšati niti zdaj v stoletju vremenoslovne vede. Še vedno se zanaša predvsem na svoje izkušnje, na lunine izpremembe, na revmatizem in pojave v naravi, ki jih mi mestni učenjaki sploh ne opazimo. To seveda ni prav, da je še vedno tako živo vremenoslovno krivoverstvo med ljudstvom in da ga nihče ne vzgaja, razen častnih izjem. Mnogo seveda greši tudi časopisje — če ne največ — ko ne piše v tragičnem zanosu o depresijah, ciklonih, izobarah, padanju živega srebra in barometra. Zanj ni odpuščenja pri vremenarjih ne na tem in ne na onem svetu, temveč jih čaka le vedno strokovnjaki načrt.

Kako naj torej odgovorimo na vprašanje, ali se začneja že smučarska sezona ali pa naj še pričakujemo kopalno sezono in tropično vročino do novega leta? Žal nam na to vprašanje ne ve odgovoriti niti mlada voda, kljub svoji vzgojni nalogi. Tudi strokovno kvalificirana poročila o tem žalostno molče. Nekoliko se pa lahko zanesemo na vremenoslovne časopisne rubrike vsega svetovnega časopisja, ki nam vsako leto

napoveduje jeseni hudo zimo, januarja pa še najmilejšo. Iz teh rubrik torej lahko posnamemo, da bo letošnja jesen še zelo lepa in topla, če ne bo prišlo kaj vmes. Zdaj je že prišlo nekaj vmes, kar čutimo zadnje čase vsi na lastni koži, z vremenarji vred. Začelo nas je namreč zebsti, čeprav tega ni bilo v nobenem programu in v nobeni učeni napovedi. Nihče nam tudi še ni napisal vzgojnega vremenoslovnega članka, kaj naj počno ljudje, ko jih začne nenadno zebati zaradi teh učenih vremenoslovskih mih. To pač spada že v druge stroke, na pr. v gospodarska poročila o cenah življenjskih potrebščin in v priročnike spekulativcev, ki znajo kovati zlatnike tudi iz nenadnih vremenoslovskih sprememb in zgodnjih zime.

Upamo torej lahko, ne da bi se pri tem pregrešili zoper spoštovanje do vremenoslovnih vzgojiteljev, da bo letos še nekaj lepih dni, če ne v Ljubljani, pa vsaj kje drugje, kjer so jim vremenski bogovi bolj naklonjeni in mladi vodi lepše solnce ali pa.

V Ljubljani brije te dni ostra burja, kakršne bi si želeli januarja. Nebo je enakomerno sivo, kakor pozimi in pričakujemo samo še sneg, čeprav nam ga še ni nihče napovedal. Zdaj je torej vprašanje, ali bo snežilo, ali pa se bomo začeli zopet sončiti. Niti pratika nam ne ve odgovoriti, na današnji ščip se pa tudi ne smemo nespóštljivo zanašati.

Naše gledališče

DRAMA

Sreda 30. septembra: Za narodov blagor. Red Sreda. Četrtek 1. oktobra: Kralj Lear. Red Četrtek. Petek 2. oktobra: Zaprti. Sobota 3. oktobra: Tudi Lela bo nosila klobuk. Premierski abonma.

Premiera Begevičeve igre »Tudi Lela bo nosila klobuk«, e katero bo proslavila drama 60letnica avtorja, se bo vršila v soboto 3. oktobra za premierski abonma. Dejanje se vrši v Dalmaciji. V glavnih vlogah sodelujejo: Šaričeva. Skrbineš in Drenovec. Režiser: B. Kreft.

OPERA

Sreda 30. septembra: Matija Gubec. Premierski abonma. Četrtek 1. oktobra: Zaprti. Petek 2. oktobra: ob 15. uri Lucia di Lamermoor. Dijaška predstava po globoko znanih cenah od 5 do 16 Din. Sobota 3. oktobra: Traviata. Gostuje tenorist g. Anton Drmota. Izven. Cene od 36 Din navzdol.

Drevi bo otroške operne sezone s kratno predstavo Rielo Savinovega Matije Gubca z g. Primožičem v naslovni partiji. Opera je režiral prof. Šest. dirigent: dr. Svara, inscenator: ing. arh. Franz. V operi so zaposleni: Ribičeva, Kogejeva, Frael, Be-

tetto, Zupan, Marčec, Janko, Petrovič, Kolacio, Gorski, Sekula, Hvastja, Kri. etjančič in Burger. Predstava je za premierski abonma.

P. n. abonente reda Sreda in Četrtek, ki imajo predstavo v prihodnjih dneh, se naproša, naj dvignejo v pisarni gledališke blagajne in dramskem gledališču izkaznice e kontrolnimi kuponci, brez katerih jim vstop v gledališče ni dovoljen.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Sreda, 30. septembra katoliški: Hieronim.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Metica. Dijaški prosljak. Kino Ideal: Junak nad junaki. Kino Sloga: Ne maram več ženak. Kino Union: Konec in preporod sveta. Kino Šiška: Skandal dneva. Kino Moste: Neustrašljivi mustang (Ken Maynard).

DEŠNEVE LEKARNE

Danes: Dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6, Hočavar, Celovška cesta 62, Gartner, Moste, Zalo, ška.

Postani in ostani član Vedniške družbe!

Kupujte domače blago!

JUTRI BO PEL KRALJ TENORJEV,
ki smo ga slišali lani v filmu »Ne pozabi me, leto v svojem najnovejšem pevskem filmu!

Benjamin Gigli: „Ave Marija“

»OSAMLJENO SRCE«
Premiera jutri v
Elitnem kinu Matica

DNEVNE VESTI

— Vlagatelji ne izgube ničesar zaradi kmečke zaščite! Glede na razne neosnovane govore, ki se širijo o kmečki zaščiti, opozarja Zveza jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani, da ne grozi vlagateljem denarnih zavodov niti najmanjša nevarnost niti delnega odpisa, ker bodo v denarnih zavodi, ki bodo odpirali svojim kmečkim dolžnikom del njihovih dolgov, prejeli od države: odškodnino za vse odnose, za katere ne bodo zadostovale njihove rezerve in pri bankah es polovica delniške glavnice. Zato nova uredba o zaščiti kmetov sploh ne dopušča niti najmanjšega odpisa v »brezme vlagatelj«.

— Nemški novinarji na potovanju po Jugoslaviji. Iz Splita se pripeljejo nemški novinarji v Zagreb v nedeljo. Ogledajo si mesto, zvečer jim pa priredi ban banket. Ponoči se odpeljejo v Ljubljano, v torek se pa vrnejo preko Münchena v Berlin.

— Mednarodni ženski kongres v Dubrovniku. V Dubrovnik je prišlo več sto delegatki iz Jugoslavije na mednarodni ženski kongres. Vsega je prijavljenih 250 delegatki iz 36 držav. Iz Nemčije, Bolgarije in Španije delegatke niso prišle. V nedeljek popoldne je bila otvorjena razstava del članice mednarodne ženske zveze in razstava narodnih ročnih del iz vseh krajev Jugoslavije. Svečana otvoritev kongresa bo jutri. Zborovalke bodo pozdravili dubrovniški župan Bracanović, v imenu vlade minister Janković ter ban zetske banovine Ivančević. V nedeljo se odpeljejo udeležence kongresa s parnikom »Kralj Aleksandra« v Milocer, kjer jih sprejmeta kraljica Marija in rumunska kraljica mati. V ponedeljek na prispeja obe v Du rovník, da si ogledata razstave.

Elitni kino Matica
Tel. 2124
Danes neprekinjeno poslednjič
Miličkerjeva prekrasna opereta
DIJAK PROSJAČ
Carola Höhn, Marika Röök, Johann Heesters, Ida Wüst, Fritz Kampers

Kino Union, tel. 22-21
Premiera fantastičnega vefilma po
slovitem romanu H. G. Wellsa
v režiji A. Korde
**KONEC
IN PREPOROD SVETA**
Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15

Kino Sloga, tel. 27-30
Premiera prekrasnega filma v nem-
škem jeziku z lepo Joano Crawford
**NE MARAM
VEČ ŽENSK**

— Sadno drevje na prodaj. Kraljevska banka uprava poroča: Kraljevska banka uprava je vzgojila na svojih kmetijskih zavodih 47.826 komadov visokih in 1.024 prtiličnih jablan, 1.289 komadov visokih in 588 prtiličnih hrusk, 1.140 vi okih sliv in češpelj, 146 visokih češenj in višenj, 887 prtiličnih breskev in 516 prtiličnih marelic. Ta količina prvotnega sadnega drevja se bo prodajala na kmetijskih zavodih od konca oktobra do marca prihodnjega leta po ceni 8 Din (o em) za komad. Pri večjem odjemu lahko določi uprava kmetijskega zavoda posebno ceno dogovorno z odjemalcem drevja. Sadno drevje se kupi ustmeno ali pismeno (kolekta prosto) pri upravi zavoda. Da bo interesentom izbira sadnega drevja lažja, so se obvestila vsa sres'va načel tva, občine in šolska vodstva, koliko in katere vrste sadnega drevja so na razpolago pri posameznih banovinskih kmetijskih zavodih.

— Bivši črnogorski ministri pred sodnikom umrli. Včeraj je umrl v Beogradu bivši ministri predsednik in zunanji ministri kraljevine Črne gore in bivši črnogorski polnaki v Beogradu Lazar Mijusković. V Jugoslaviji je bil stalno narodni poslanec svojega kraja Pješivce.

— Samolobrazovanje vodi k zaželenemu cilju in trajnemu upehu. Najbolj pa samega sebe izbrazis z i pimi knjigami. Zal, da so tako drage. Toda Vodnikova družba da za 20 Din štiri knjige, ki vsaka zase pomeni dogodek na našem knjižnem trgu.

— Propaganda za naše letalstvo med srednješolci. Prometni minister je dovolil četrtinsko vozniko srednješol kim dijakom iz vse države, ki bodo prisostvovali kot delegati pro lavi pristopa srednješolske mladine v vrste pokreta za naše letalstvo v nedeljo 4. oktobra v Beogradu. Vozna olajšava velja od 1. do 7. oktobra.

— Osnutek uredbe o kmetijskih zbornicah. V kmetijskem ministertvu je definitivno izdelan osnutek uredbe o kmetijskih zbornicah. Osnutek je že poslan pristojnim ministertvom, da ga prouče. Uredba pride v kratkem pred ministriki svet.

— Izlet planincev na Komno bo v soboto in v nedeljo 3. in 4. oktobra. V soboto popoldne ob 15. uri bo vozil iz Ljubljane poseben avtobus iz Tavcarjeve ulice do Savice kamor prispe ob 16. uri. Po prihodu k Savici je takoj odhod do Doma na Komni (dobri 2 uri) kjer bo preskrbljeno za prenočišče. V nedeljo zjutraj se bodo vršili izleti k Triglavskim jezerom s povratkom preko Komarča k Savici, na Bogatin, k Črnemu jezeru in drugi manjši izleti. Povratke planincev bo v nedeljo ob 18. uri od Savice, prihod v Ljubljano ob 21. uri. Udeleženci se morajo prijaviti v pisarni SPD v Ljubljani do petka dne 2. oktobra do 19. ure.

— Francoski pisatelj Claude Ferrere v Splitu. V ponedeljek se je pripeljal z našim parnikom »Kraljica Marija« iz Dubrovnika v Split 390 Francozov na krožnem potovanju po Sredozemskem morju, ki ga je organizirala agencija »Globus« v Parizu. Med Francozi je bil tudi znani književnik, član Akademije Claude Ferrere. Iz letnika so si ogledali zanimivosti Splita. Proti večeru so se zbrali Francozi pred spominiskim svetilnikom kralja Aleksandra. Kjer so položili venec. Claude Ferrere se je v lepem govoru poklonil spominu blagopokojnega kralja Aleksandra. V pogovoru z novinarji je izjavil, da je navdušen nad lepoto Jugoslavije, zlasti Primorja, Dubrovnika in Splita.

— Skupščina Zveze skavtov v Ljubljani. Po sklepu glavne uprave bo letošnja redna glavna skupščina Zveze skavtov kraljevine Jugoslavije 15. novembra v Ljubljani.

— Kravljiva koč na Obolnem nad Sotino je zopet ob nedeljah in praznikih oskrbovana.

— Sneg in mraz. Ne samo v Sloveniji, temveč tudi po drugih krajih naše države je pritisnil obutev mraz. Iz Kočevja poročajo, da je v nedeljo sneg pobelil vse kočevske hribe, včeraj je pa naletal tudi v mestu. Po hribih ga je zapadlo precej, v mestu se je pa sproti tajal. Nad kontinentom se še vedno drži struja polarnega zraka in temperatura je od včeraj še padla. V Gospiču je v nedeljo snežilo kakor sredi zime. V Gorskem kotaru je zapadlo nad 20 cm snega. Na nekaterih krajih morajo delavci že odmetavati sneg z železnih prog. Tudi v Sarajevu je v ponedeljek snežilo. Na Trebeviču je zapadlo 11 cm snega. Tudi v mestu je sneg obeljal. Iz Sibenika poročajo, da je postalo hladno kakor v decembru, kar je v Dalmaciji redko pojav. Tudi v južni Dalmaciji je tako hladno, da so ljudje že oblekli zimske suknje.

— Povest »Zarčanja Ivana Albrehta, ki bo koncem oktobra izšla v Vodnikovi družbi, se godi v polpretekli dobi na našem Krašu, kjer se v borbi za zemljo in ljubezen krešejo značaji. Knjiga je pisana izredno živo in je nedvomno najboljšje pisateljevo delo. Ljubitelji lepe knjige včlanite se v naši ljudski knjižnici družbi!

— Mednarodni jezik esperanto je razširjen po vsem svetu, vsi narodi se morejo sporazumeti z njim. Z malimi stroški in v sorazmerno kratkem času se ga lahko naučite v osnovnem tečaju, ki ga bo otvoril v petek 2. oktobra ob 20. Klub esperantistov v Ljubljani. Tečaj se bo vršil dvakrat tedensko v klubovem lokalu na Cankarjevem nabrežju 7-1.

— V Rim in Neapelj. 12 dni po Italiji, brzovalci. 19. oktobra. Benetke—Padova, avto, 10. do 13. oktobra. Nedeljski eno. in dvo. dnevi izleti Trst, Gorizia—Trst, Beograd Oplenac, kraljev grob, brzovalci 9. oktobra. Pojasnila pošlje zastojni uprava »Po božjem svetlu«, Ljubljana, Wolfova 1.

— Milo se od mila razlikuje. O tem se boste najbolje prepričali, ako morate predčasno nabavljati novo perilo. Za pranje vzemite zato samo Schichowlo Jelen milo, ker ste lahko uverjeni, da je izdelano iz najboljših surovin; je štedljivo pri uporabi in varuje vaše perilo.

— Rade Pašić pred sodiščem. Včeraj se je zagovarjal pred beograjskim okrožnim sodiščem znani Rade Pašić, ki ga toži arhitekt Robert Wakan. Arhitekt je uredil vrt njegove žene in stroški so znašali 115.305 Din. Rade Pašić mu je plačal samo 15.000 Din. Ostanek mu pa dolguje že od leta 1931. Arhitekt ga toži, češ, da mu je izjavil, da je vila njegova in da je nameščen pri rudniku Treptša z mesečno plačo 60000 Din, tožitelj pa je ugotovil, da je vila last njegove žene. Rade Pašić je pred sodiščem izjavil, da se sploh ni z nikomur pogodil o ureditvi vrta. Ker niso prišli k razpravi priče, je bila ista odgojena na 10. oktobra.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo pretežno oblačno in mrzlo vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani, Mariboru, Beogradu in Sarajevu. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 22, v Mariboru, Zagrebu in Sarajevu 10, v Ljubljani 9,4, v Beogradu 7. Davi je kazal barometer v Ljubljani 760,6, temperatura je znašala 4,4.

— Vlom v pisarno »Aeroputa« na Sušaku. V ponedeljek ponoči je bilo vlomljeno v pisarno »Aeroputa« na Sušaku. Vlomilci so odnesli 14.000 Din, zlato zapeljivo, vredno 10.000 Din in zlato uro, vredno 3.000 Din. Policija je sicer aretirala več vlomilcev, ne ve pa, če imajo na vesti tudi ta vlom.

— Delavci s tedenskim zaslužkom 42 dinarjev. Tudi delavstvo predilnice v Vukovaru je začelo stavkati in zahteva kolektivno pogodbo. Kmetje so nehali dobavljati tovarni predivo, ker so v dogovoru s stavkočim delavstvom. Značilno za razmere v tem podjetju je žalostno dejstvo, da zaslužijo nekateri delavci komaj 42 Din tedensko.

— Gluhonemi bodo izdajali svoj list. Gluhonemi v Zagrebu imajo svoje društvo »Dobrotvor.« ki šteje okrog 150 članov. Po poklicih je v društvu največ tipografov. Zanimivo je, da med gluhonemimi brezposelnih sploh ni, ker je znano, da so gluhonemi zelo dobri delavci. Na zadnjem sestanku so zagrebški gluhonemi sklenili izdajati svoj list.

Iz Radeč

— Vprašanje radečskih občinskih volitev je stopilo zopet v ospredje. Znano je, da je bila občinska uprava razrešena. Ljudje so radovedno ugibali, kdaj bodo nove volitve. Nekateri so postavljali že datum, toda volitev ni bilo. Ker se bodo vršile volitve 25. oktobra v številnih občinah naše banovine, se ljudstvo upravičeno vprašuje, zakaj jih ne bo tudi v Radečah. Kakor doznavamo, ni bilo oglašnosti pri sestavi liste, kar bo tudi bil prvi vzrok odgoditve volitev.

Iz Ljubljane

—lj Mala zadušnica za koruškim pevcem Miho Habibom. Jutri ob 7. zjutraj se bo brala pred glavnim oltarjem frančiškanske cerkve maša zadušnica za koruškim pevcem Miho Habibom, ki je bil 13. t. m. zahrbtno umorjen. Včeraj smo pomotoma poročali, da bo maša zadušnica danes.

—lj Na živilskem trgu je bilo danes še pravo mrtvilo kakor poizmi. Trg je bil slabo založen, toda ne zaradi mrasa, temveč zaradi pomembnega datuma, ki ga upoštevajo kmetje prav tako, kakor naše gospodinjje. Zelo malo živil je bilo na putninakem trgu. Gob (jurčkov) je bilo še precej, toda zelo so se podražile, in sicer so danes prodajali najlepše po 18 Din kg. Gospodinjje so se križale nad tlikšno dragino. Še bolj so se podražila jajca. Izpod dinarja komad sploh ni lepih. Prodajajo jih v različnih enotah: po dinarju komad, 11, 12 in 13 komadov za 10 Din. Če pojde tako naprej, bo kmalu nasprotno razmerje, da bo namreč 11 dinarjev za eno jajce. Cene sadja so ostale še nespremenjene. Čedalje več je ko tanjša. Dmačega prodajajo po 3 Din liter. Grozdje je še vedno po 4 do 6 Din kg, posebno lepo pa po 7 Din.

—lj Angleško društvo v Ljubljani prične 15. oktobra zopet z rednimi tečaji iz angleščine za začetnike in naprednejše, ki se bodo vršili pod strokovnim vodstvom angleške učiteljice. Vpisovanje in tečaje se vršijo do 15. oktobra vsako sredo in soboto ob 6. do 7. v društveni knjižnici Wolfova ul. 1-1. Ob zadostnih prijavah se bo vršil tudi mladinski tečaj za angleščino. Obenem sponoroča društvo vsem, ki se zanimajo za angleški jezik in literaturo, da posejude bogato knjižnico angleških knjig, ki so na razpolago članom vsako sredo in soboto ob 18. do 19. tudi za izposojanje. Poleg tega dobiva društvo veliko število časnikov, tednikov in mesečnikov politične, leposlovne in umetniške vsebine, vednoma bogato ilustrirane. Tako prejema dnevnik The Daily Telegraph, leposlovne in politične tednike The Time and Tide, Great Britain and East, The New Statesman and Nation, The Spectator, The Listener, The Manchester Guardian; ilustrirani tednik The Sphere; humoristične tednike The Punch in The Passing Show ter mesečnike The Studio, The National Geographic Magazin in The Ideal Home. Pri čenši z 21. oktobrom se bodo vršile v klubovi knjižnici za člane in vpeljane goste ob sredah zvečer 8 ure. Informacije v društveni sobi; v omenjenih urah ali pri blagajniku dr. Zdenko Sviglu, tel. 24-74.

—lj Redno licenciranje bikov za leto 1938. Na osnovi zakona o pospeševanju živinoreje z dne 21. decembra 1929, se vrši redno licenciranje za leto 1938 v mestni občini Ljubljani v soboto 3. oktobra po sledečem razporedu: 1) za Moste in Štepanje vas ob 14 uri zjutraj na dvorišču bivše banovinske žrebarne, 2) za Barje ob 9 uri na dvorišču g. Mokarja, 3) za Vič ob 10 uri na dvorišču g. Belica Alojzija, Vič 29, 4) za Dravije—Koseze—Šiško ob 11 uri na dvorišču g. Babnika Valentina, Zgornja Šiška. Opozarjajo se bikorejci, da prinesejo s seboj izločevalce iz rodovnika glede mlečnosti in porekla bika. Nadalje se opozarjajo vsi živinorejci, da je pripuščanje neličenciranih bikov nedopustno in da se bodo po zakonu kaznovali vsi prestopki v tem pogledu.

—lj Arsenal v Ljubljani. Pri regulaciji delih v Ljubljani so našli v blatu med raznimi zanimivostmi največ orožja. Zlasti precej ga je bilo v bližini pruskega mostu, kjer so našli tudi tri šrapnele, municijo za vojaško puško, karabinko in zgornji del ruske puške z nasazenim bajonetom. Razen tega so pa našli še avstrijsko sabljo in ered-njeveški meč obojersonik, ki ga je moral vihteti vitez z obema rokama. V blatu je tudi ležala vojaška pločevinasta čelada. Med drugimi zanimivostmi lahko omenimo še krajcarje iz l. 1816, rimski bakreni novček izza Cezarjevih časov in slabše ohranjen bakren beneški novček, ki je na njem še viden beneški lev.

—lj Filmske matineeje Z.K.D. Zveza kulturnih društev bo otvorila v petek 2. oktobra v novo preurejeni dvorani Elitnega kina Maticе svojo letošnjo sezono matinee. Vsem ljubiteljem lepega filma lahko zaupamo že danes, da bo za otvoritveno predstavo razkošna opereta čardaška kneginja v glavni vlogi Marta Eggeht.

Čardaška kneginja je bila že povsod od publike navdušeno sprejeta, kar dovolj zgovorno priča o kvaliteti te solidne in priljubljene opere. Če upoštevamo ogledno akustiko Filharmonične dvorane, skrbno izbiro filmov in nizki ceni 3.50 in 5.50 Din, smo prepričani, da bodo filmske matineeje Z.K.D. privabile mnogo posetnikov in posebno še na otvoritev v petek 2. oktobra ob 14.15. uri. Vsa nadaljnja obvestila bomo še pravočasno objavili.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
v Šiški, telefon 23-87

Film smeha, napetosti in drame

ŠKANDAL DNEVA

z: Clark Gable in Constance Bennett.

Predstave v sredo in četrtek ob 8. uri

V soboto:

Princesa Inkognito

—lj Člani in članice železničarskega doprernega društva v Ljubljani so vabljani na zborovanje, ki bo v petek 2. oktobra ob 17.30 v dvorani Delavске zbornice na Miklo. Šiševi cesti. Glede na razpisane delegatske volitve, ki se bodo vršile 11. oktobra, je v interesu vsakega člana, da se tega sestanka polnoštevilno udeleži.

—lj V podaljšani Kotnikovi ulici so dogradili te dni dvojno trinadstropno stanovanjsko hišo. Cesta je projektirana za podaljšanje do Masarykove.

—lj Petkov koncert, s katerim bi bila otvorjena mala Filharmonična dvorana, se je moral preložiti na ponedeljek, 12. t. m., ker je Slovenski vokalni kvintet zaradi bolezni enega svojih članov zadržan in ne more sodelovati.

—lj O zgodovinskem mestu Ptuj, rimskih izkopavinah, po obnostih ter lepi, vinorodni kolcici, znameniti Halozaš bo predaval v četrtek 1. oktobra ob 20. uri v pro torih direkcije drž. železnice v Ljubljani strokovni učitelj Fran Dostal. Vstopnine ni! Izlet v Ptuj in Haloze organizira združenje žel uradnikov 4. oktobra, v nedeljo, pod vodstvom banovinskega konservatorja dr. Frana St. let. Prijave in informacije pri Putniku ali zbiranju žel uradnikov, Ljubljana, Kolodvorska 43 do 1. oktobra t. l. Udeležba za vsakogar ter pripravljamo za predavanje in izlet.

—lj Pevski zbor Glasbene Maticе Ljubljanske nastopi v svojem prvem koncertu v ponedeljek, dne 5. oktobra ob 20. uri v Filharmonični dvorani skupno s simfoničnim orkestrom Ljubljanske Filharmonije. Izvedba Lisztovskega oratorija Kristu; je tako skupna prireditev naše Glasbene Maticе in Ljubljanske Filharmonije. Kot solisti na t.pijo: g.č. Župčevič, ga. strukelj-Verbičeva, g. Anton Drmota, g. Aleksander Kolacio in g. Tone Petrovič. Oratorij Kri tus je no največjih in najpomembnejših del znamenitega pianista in skladatelja Frana Liszta, pa tudi eno najboljših del svetovne oratorijske literaturo. To dlo se ob tej priliki prvič javno izvaja v Ljubljani. Predprodaja v topšic v knjigarni Glasbene Maticе.

—lj Starše, ki so zapeli svoje otroke v glasbeni otroški vrtec šole Glasbene Maticе, pa tudi druge, ki se zanimajo za ta pouk, prosimo in vabimo, da pridejo danes ob 4.30. uri pop. v Glasbeno Maticco na sobo št. 6 poslopja v Vegovi ulici k važnemu razgovoru zaradi določitve urnika in drugih podrobnosti.

—lj Pletni zavod Jenko v Kazini prične s poukom 5. oktobra, ko se vrne mojster Jenko z inozemskega študijskega potovanja. Informacije in vpisovanje od 1. oktobra dalje dnevno od 11. do 13. in od 17. do 19. ure.

—lj Vid vaših oči si obvarujete je z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašan optik, Stari trg 9, Ljubljana.

Jasnovidec To Rama v nebotičniku

Ljubljana, 30. septembra
Nebotičnikove zabavke, ki ga vsrno upravlja poštvalni ravnatelj g. Slavko Pilek, je Ljubljancem sredi septembra pripravilo novo presenečenje. Angažiran je bil namreč To Rama, človek Ljubljancem neznane imena, ki pa je že prve dni svojega bivanja v Ljubljani našo javnost presenetil s neverjetno točnimi in čudovitimi dognanji o zgodovini, sedanjosti in bodočnosti posameznikov. Njegova izvajanja, ki temelje na globokem študiju in indikativnih okulturnih vedah, zmetom iznova zbujajo strmenje in presenečenje, ki se približuje veri v njegov nadnaravni čut. To Rama nikakor ni človek vsakdanjosti, ki bi z nekaterimi stereotipnimi odgovori in ugotovitvami splošnega značaja hotel pokazati nadnaravno moč, temveč je močan duh, ki se s pogleditvijo v samega sebe približa tistemu, kar se mu postavi za nalogo. Vprašanja ki jih je rešil v nebotičnikovem baru, niso na vpraševalca vplivala sugestivno temveč so pokazala popolnoma jasno, da je v To Rami nekaj nam neznane in nedostopnega. Drevi se bo od Ljubljancem poslovlil in jim pokazal docela nove atrakcije, ki bodo za Ljubljance nekaj nedoživetnega, a hkratu tudi nekaj, kar je na meji verjetnosti navadnega človeka.

Poleg To Rame nastopajo v nebotičnikovem baru tudi plesalke, ki pa niso izvajale posebne pozornosti, saj so njihovi plesi vsakdanji in že stereotipni. Morda bi bil boljše manj obsejen program, ki pa bi bil izbranejši in ki bi nebotičniku ohranil glas dobrega in solidnega lokala, ki kljub našim skromnim razmeram nudi nekaj dobrega in izbranega, a ne le vsakdanjega. Češar smo vajeni v slehernem nočnem lokalu.

Ugodnejše in res lepo presenečenje je Ljubljancem pripravilo vodstvo kavarne s tem, da je angažirala iznava staro priljubljeno godbo z. Nerata, ki bo spet letos kakor lani poskrbela za najboljšo zabavo in tudi umetniški užitek naših meščanov.

Iz Litije

—Pevski praznik. Litijka »Lipac« je priredila pevci Srečku Kokliču v zahvalo in njegovo 50letno sodelovanje v pevskem zboru lep večer v Sokolskem domu. Prirednje prireditelje so se udeležili številni Litijani in okoličani, zaslopana je bila celo litijka občina in Hubadova pevška župa. Skladatelj je postal predsednik »Lipac« Kunšter s toplim nagovorom, nakar je ljubljani čestital še Mirko Premelj v imenu Hubado. Ve pevске župe, pevci »Lipac« so za zapeli evajemu tovarišu pozdravilo. Program je izpolnilo ofielno koncert moškega zbora. Izven programa je pa zapel še Mirko Premelj nekaj učinkovitih pesmi. Po koncertu se je razvila animirana zabava.

Iz Ptujja

— Mraz je pritisnil. Komaj smo poročali o lepih in toplih dnevih, že se je v soboto nebo pooblačilo ter začelo deževati. V nedeljo popoldne smo imeli hudo naliv, po katerem se je ozračje zelo ohladilo in temperatura je padla na 8°C. Nastopil je pravcati mraz, tako da je že prav prijetno v zimski suknji.

— Učni tečaji za harmonikarje se ustanove tudi v Ptujju v glasbenem društvu »Panonica«. Poučevala se bo kromatična harmonika. Tečaje bo vodil priznani strokovnjak g. Rakusa Ciril. Prijave se sprejemajo dnevno od 17. do 18. ure v »Mladiki«.

— Iz šolske službe. Za ravnatelja tukajšnje državne meščanske šole je imenovan g. Jožef Babšek iz Zupanje na Hrvatskem.

— Tujski promet v zadnjem četrtletju. V zadnjem četrtletju je obiskalo Ptuj 649 tujcev, od teh jih je bilo 187 iz Avstrije, 15 iz Čehoslovaške, 2 iz Anglije, 12 iz Italije, 15 iz Madžarske, 20 iz Nemčije, 2 iz Švice, 1 iz Rusije, ostali pa iz raznih krajev naše države. Vseh nočnih je bilo 3761.

— Težka nesreča. 45 letni gospej Zagoršek Antoniji na Bregu pri Ptujju se je pripetila v nedeljo težka nesreča. Ko je nešla svinjam krmo, ji je na dvorišču sprednilo in priletela je z glavo v železo tako nesrečno, da si je prelila lobanjo. Poklicani zdravnik je ugotovil smrtonosno poškodbo in odredil prevoz v bolnico. Prepeljana je bila takoj v mariborsko bolnico.

MALI OGLASI

Beseda 50 para, davek Din 3.—, beseda 1 Din, davek 3 Din
preklic

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

50 par enitaneje
izuriranje vesenje zavos. perila. monogramov gumbice
velika saloga perje a 6.75 Din
Jutijane. Gospodvelska 12

KIŠEJE

IZVODI
KURČE
KURČE
KURČE

IZVODI
KURČE
KURČE
KURČE

Narodna tiskarna

LJUBLJANA
KNAPIJEVA
5
IZVRŠUJE VSA
TISKARSKA
DELA
TER SE
»RIPOROČA«

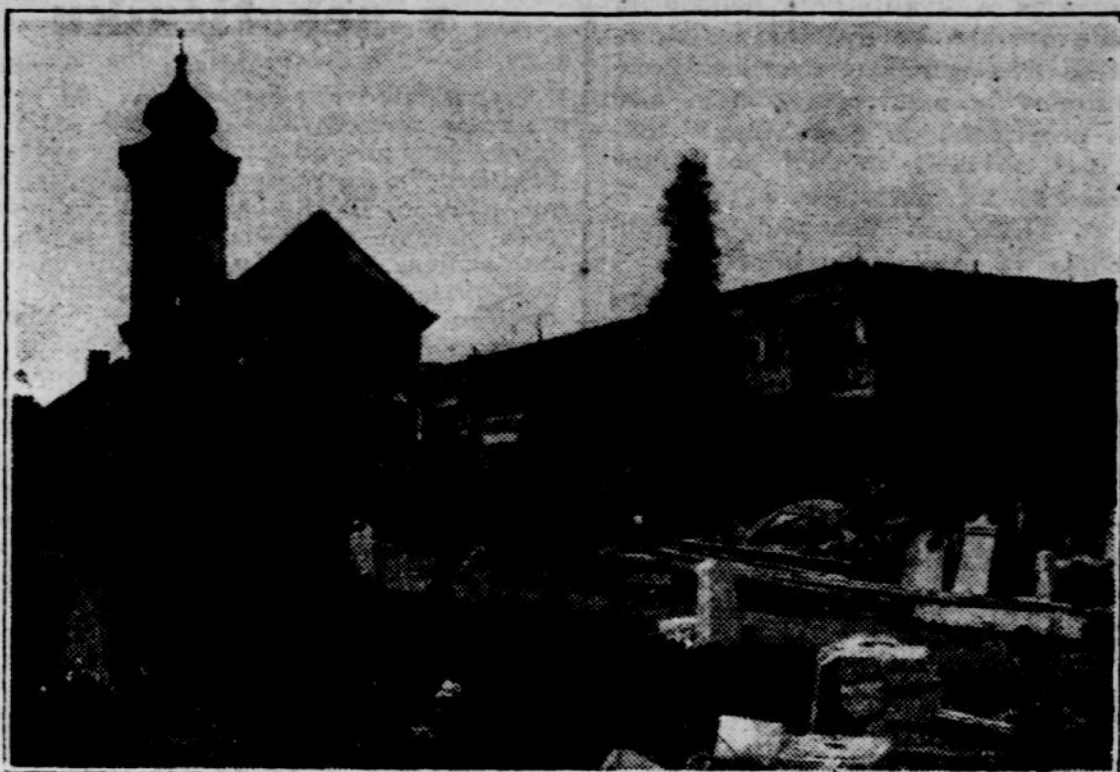
Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knafijeva ulica štev. 5

Pogled na razpadajoče pokopališče

Stare pokopališče pri Sv. Krištofu bo v kratkem povsem opuščeno

Ljubljana, 30. setembra.

Resurrecturis!

Ta strašna, iz 13 črk obstoječa beseda, je vklesana na oboku, ki vodi na božjo njivo Sv. Krištofa. Ko bo prišla obletnica spomina, odkar so sploh začeli na tem prvotno pokopališču umirati, se bo že marsikaj spremenilo. Nas starejših že ne bo več na evetu in na sedanjem pokopališču bo stalo bogve kaj.

Nekdanja mala, sedaj predelana cerkev brez ure nam potrjuje, da v večnosti ni ure, temveč le — večnost! Zvonček v stolpu, ki je včasih tako milo vabil »le v jamo z njim« ne opravlja več te službe. Prvotna cerkev vrata, skozi katero so prenesli ogromno število umrlih, so zazidala. Stari so še ostali od nekdanjega kora, raz katera so se nešteto krat oglašale tolažilne besede: »Nad zvezdami« i. t. d. in katere pesmi so v tem božjem hramu spravile včasoma skoraj lahko rečemo potoke solza in gore vzdihov na dan! A tudi solze so se posušile, in rane zacelile, čas pa gre neizprosno naprej.

Ko vstopiš na božjo njivo, te takoj pozdravi slika razpadanja. Skropilnega kamna ni več. Koliko rok je segalo v to posodo in blagoslovljalo v bršlino ali cipresino vejico pokojne, želeč jim, vsem in brez razlike, večni mir in pokoj. Nagrobne plošče z napisi in starimi letnicami so izginile. Najlepši, mnogi umetniško izdelani, najmočnejši kameniti, pa tudi železni spomeniki, pričajo, da vse minljivo. Niti močnim zidanim grobnicam in onim, ki so v njih ležali, ni bilo prizanešeno. Vse je ničeno in vse se spreminja v prah in pepel.

Ogromno je število onih, ki so počivali tu in ki so bili: mladi, stari, učeni, lepi, bogati, plemeniti in srečni, pa tudi preganjeni, ni, nesrečni, ubogi, pravični in zapušteni. Izročeni so bili materi zemlji, kjer ni več sovraštva in zavisti in odkoder ni več povratka.

Smrt pobrati vse. Kje so solze, vzdihji kejanja očiti in spomini, ki so se vzbujali vso dolgo dobo od grobov in na klopčah, katere so že tudi stihale.

Da si nimam manjše letati na pokopališče, vendar se mi zdi, da je potrebno človeku, da zaide včasih tudi med »grobove«! Marsikdo bo morda rekel, kaj naj iščem tam, — saj to mi itak ne uide. Kaj naj iščem tam, oni so že v miru in ne vedo več za grobije tega sveta. Drugi bi zopet rekli, saj imam itak že preveč grenko in bridko življenje, pa naj se hodim še posebej solzit in žalostit na pokopališče? Raje skušajmo pozabiti na smrt saj bo itak vsega kmalu konec. Po mnenju nekaterih naj hodijo na pokopališče »brumne duše« ali pa oni, ki imajo že na zemlji raj in katerim bo nekoč res težko prepušiti vse bogastvo in uživanje tega sveta drugim.

Moje skromno mnenje pa je, da je tako enim kakor drugim potrebno, da zaidejo včasih tudi tja in da ločeno od sveta premišlujejo o minljivosti vsega in prenasamo tako svoje križe in težave malo lažje in udaneje. Marsikateri uboj, umor

pa tudi obup in samomor bi odpadel, ako bi človek zašel včasih med one, ki so bili pred nami in ki bi nam radi, ako bi mogli, zaklicali: »Ni vse bogastvo slava moč in učenost, temveč potrebna je tudi poštenost nesebičnost in medsebojna strpnost«. Imejte sočutje in usmiljenje, do bližnjega in ne bo vas strah, kadar bo ugašala luč vašega življenja.

Z velikim spoštovanjem, sem se mnogokrat ustavljal ob grobovih. Vodnika, Čopa, Jurčiča, Bleiweisa, Resmana, Askerca, Rutarja, Cimpermana in drugih. Vselej sem premišljeval, kaj so bili ti možje za narod in kaj so storili zanj. Danes so še samo prah in pepel, morda niti to več.

Na plošči Franceta Cimpermana 13. 5. 1873 so zapisane te resnične besede:

»Sreče bo tvoje kmalu prah, zarasel grob bo zelen mah, le kar si stvoril ti za narod, znal bo čistit se pozni zarod.«

Ob takih prilikah sem se mnogokrat spominjal pokojnega zgodovinarja in učnjaka Simona Rutarja. Videl sem ga v duhu in žal mi je še danes, da smo ga včasih lahko miselni fantiči jezili v soli.

Ker se bo ta božja njiva v doglednem času izravnala, da se ne bo vedelo več, kje in kdaj je ta ali oni počival, je prav da je bila dana vsakemu prilika da do gotovega roka premesti kosti svojih dragih na novo pokopališče. Meni se zdi vsak prostor na pokopališču tako svet, da bi bilo grdo in nedopustno, ako bi se po njem bodisi sedel, pa tudi po popolni opustitvi podili psi, še strašnejše pa bi bilo, ako bi celo človeške hijene, kakor bi lahko imenovali take ljudi na kakršenkoli način oskrnjale ta sveti prostor.

Vsekakor je gotovo, da bo ostal ta prostor še dolgo nezazidan in bo pričal zamecem, da počiva v tej zemlji velika človeška družina, katero je zadela tista usoda minljivosti, ki je tudi nam neizbežna. Zato naj se zlasti oni, ki jim je sreča naklonila najrazličnejših zemeljskih dobrin v izobilju, pogosteje spominjajo, da bo tudi zanje prišla ura ločitve od sveta in od vsega, na kar so navezani, in da bodo stopili kot — Sleherniki pred pravičnega in strogega Sodnika, lahko pokazali na svoja dobra dela usmiljenja. Bodimo ljudje, ki imajo čut in dobre roke za vse resnično potrebne.

Pomnimo besede:

»Gol si prišel na svet, praznih rok boš odšel v sveta!«

Ob zaključku teh misli si ne morem kaj, da ne bi še jaz potrdil tega, kar vemo in vidimo vsi, namreč, da je neodločljivo stori vsi, da se podere že vendar enkrat ona nad 50 let stara mrtvašnica, ki nam je skotila v smrti to, da gleda na spoštovanje umrlih, ki morajo tam ležati.

Te vrstice so se mi zdele sedaj primerne, ker se to pokopališče v najkrajšem času popolnoma opusti.

Juh Avgust, viš. sod. ofic.

POVSOD KRIZA

Berač: Prosim vbojajme.
Go pol: Nimam drobiža, jutri vam dam.
Berač: Grozna kriza, vsak ostane delan.

Rodbinska tragedija

Policija v Rotherhamu v Angliji raziskuje zagoneten zločin, ki bo menda žalostno poglavje iz rodbinske tragedije. V nedeljo teden je izginila iz Rotherhama 16letna Irena Hartova. Prvotno se je zdelo, da je pobegnila od doma radi domačih razprtij, ko pa je oče pregledoval stanovanje, ali je vzela s seboj kaj obleke in perila, je našel v omari njeno truplo. Hart je nižji uradnik in s svojo družino je živel v hišici v Hartington-roadu. Imel je edino hčerko in ko mu je žena pred dvema letoma umrla, se mu je zdelo, da je hči premlada, da bi sama vodila gospodinjstvo. Zato se je drugi oženil. Toda dekletu je vroče ljubilo svojo mater, ni se moglo sprijazniti z mamo in prepri v hiši so bili na dnevnem redu. Mameša si je zama prizadevala zblizati se s pastorko.

V nedeljo teden je odšla v mesto in Irena je ostala sama doma. Ko se je vrnila, ni bilo o dekletu ne duha ne sluha. Kmalu se je vrnil tudi Hart in prestrašena žena mu je povedala, da je Irena najbrž odšla iz doma. Oče je začel pregledovati njene stvari, toda kmalu je našel njeno truplo. Bila je zadavljena. Morilec je najbrž še toplo truplo stlačil v omaro, ne da bi zapustil za seboj najmanjšo sled. Edini, ki je mogel biti priča, umora, je brat Hartove ki stanuje pri njih in je bil doma. On je pa slaboumen in gluhošen, tako da policija ni mogla spraviti ničesar iz njega. Ugotovila je pa, da je istega dne izginil iz svojega stanovanja oče Hartove 67letni vrtnar William Smith, ki se še ni vrnil. Policija ga išče, ker je osumljen umora. Moč je namreč težko prenašal odpor Hartovih proti svoji hčeri in večkrat je dejal, da bo napravil temu grdemu ravnanju energičen konec.

Ženske in kaja

Da škoduje strastna kaja človeškemu organizmu, je že dovolj znano. V novjšem času pa opozarjajo zdravniki na to, da je nikotin posebno škodljiv ženskim organizmom. Dr. Unbehau je ugotovil kot vzrok neplodnosti pri kadilkah gotovo izpremembe v jajčniku, dr. Eymur z ženske klinike univerze v Münchenu je pa prepovedal kaje pri neki bolnici dosegel, da je po dolgi neplodnosti končno postala mati. Dr. Lickiat se peča z vprašanjem kaje v razmerju do potomstva in ugotovil je, da je bil pri 300 parih nekadilcev zakon obdarovan povprečno s številom 3,1 otrok, pri kadilkih pa je znašalo to razmerje samo 0,66. Tudi če računamo z možnostjo, da tobak svin ne povzroči neplodnosti, moramo vendar kaj smatrati med drugim za povzročitelja nazadovanja porodov v Nemčiji.

Omenjeni nemški zdravniki pravi tudi, da škoduje nikotin navedenemu, če že ne povzroči neplodnosti. Tako je ugotovila, da je imel otrok matere, ki je pokadila šest cigaret na dan, žledene krče in motnje v prebavi. Tudi bivanje dojenčkov v zakajenih sobah ima lahko težke posledice, včasih celo kronična obolenja. Zato se ne smemo čuditi, da se zlasti v Ameriki mnoge primeri smrti otrok tam, kjer oče in mati kadita. Zene si pa škodujejo tudi same, če kade, ker se prezgajajo postarajo. Njihov organizem je mnogo bolj občutljiv in dostopen škodljivim posledicam nikotina, nego moški. Zato zdravniki po pravici svetujejo ženskam, naj ne kade.

Kako meri organizem čas

Smisla za čas nimajo samo živali, temveč tudi rastline. Čveti se odpirajo in zapirajo ob določenem času, ptice se zjutraj ob določenem času prebujajo in gredo ob določenem času spat, pa tudi človek, če živi redno življenje, čuti potrebo leči ob določenem času k počitku in vstati zjutraj ob določenem času. S čim merijo organizmi čas? Naravno je, da so učenjaki mislili najprej na zunanje činitele, na svetlobo in toploto, pozneje pa na električno vodljivost zraka, ki se izpreminja v dnevni periodi. O rastlinah se ne moremo z gotovostjo reči, kateri činitelj vzbuja njihovo gibanje, pa naj gre za odpiranje ali zapiranje čvetov ali listov. Pač so pa učenjaki pri žuželkah z veliko verjetnostjo ugotovili, da meri čas izmenjava snovi, torej kemični procesi v telesu.

Poskuse so delali zlasti z mravljami. V umetnih mravljiščih so jim dajali hrano ob določenih urah in mravlje so se kmalu navadile prihajati ob določenem času k posodicam, iz katerih so jedle. Potem so hoteli učenjaki dognati, ali je smisel za čas v zvezi z delovanjem živcev. Hrani so primelaš kafe, ki vzbudja živčno delovanje, ali pa etra, ki ga zavira. Ne eno, ne drugo ni imelo vpliva na čas, ob katerem so mravlje prihajale jest. Potem so primelaš hrani

kinina, ki izmenjava snovi zavira, in res so prišle mravlje jest pozneje kakor običajno. Ko so primelaš hrani hormon spolne žleze, ki izmenjava snovi pospešuje, so prišle mravlje jest prej. Arzen v majhnih količinah pospešuje kemične procese v živem telesu, v večjih množinah jih zadržuje, v srednjih pa sploh ne učinkuje. Iz tega lahko sklepamo, da meri organizem čas po hitrosti kemičnih procesov in sicer po razkrajnju sestavin v živi gmoti.

Pet dni sama v sibirski tundri

Kaj sta doživela poljska letalca kapitan Janusz in poročnik Brenk

V petek teden je prispela v Moskvo z letalom posadka poljskega balona »Loppe«, ki se je udeležil Gordon-Bennetove tekne balonov v Varšavi ter padel na tla v tundri oneške oblasti. Kapitana Janusza in poročnika Brenka so smatrali že za izgubljena. Iskali so ju 12 dni in šele potem je prišla iz Arhangelska v Moskvo in Varšavo vest, da sta se samo pobila in da sta po petih dneh naporenega tavanja skozi močvirnat tundo dosegla človeška bivališča. Kapitan Janusz je pripovedoval:

»V neugodnem vremenu sva letela, veter je naju premetaval in večkrat sva zaslila v gosto meglo, da nisva imela nobenega razgleda. Gosta megla je bila tudi 1. septembra, ko so merilne naprave kazale, da sva že blizu zemlje in da se bova vsak čas spustila na tla. Po najinih računih in po zemljevidu sva bila nad širno tundro, nad velikim močvirjem in zato sva se zelo čudila, ko je zadel balon naenkrat v krone dreves v višini več sto metrov nad morjem. Obhod balona se je razlagal na treh krajih in balon je padel na tla na precej visokem hribu, ki na najinih zemljevidih ni bil zabeležen. Padla sva precej trdo na tla in se močno pobila. Krčaji so ostale najine kosti cele in tako sva počasi vstala. Se za silo najedla in krenila na pot, da bi prišla čim prej do človeških bivališč.

Zdelo se je, da to ne bo težko, ker sva ugotovila, da sva samo okrog 25 km od najbližje vasi in 100 km od mesta Oenege. Nisva pa računala z ovirami. Komaj sva se spustila s hriba, ki je naju tako negotovno sprejel, sva zaslila v blato, kjer sva se udirala do pasu. Kmalu je začelo še deževati in deževalo je nepretrgoma dva dni. Bila sva vsa premočena in strahno je naju zeblo, saj sva imela na sebi samo lahke sportne obleke in lahke čevlje.

Iz Maribora

— Sneg na Pohorju. V noči na torek so pobojski vrhovi dobili prvi sneg. Z višav je pihal mrazni veter, ki je prinesel pravo zimsko vreme.

— Ironija prirode. Na Pohorju sneg, v vrtu vile Gajšek na Ruški cesti pa se je drugi razveljaval španski bezeg. Prava ironija muhaste prirode.

— Tečaj za mojstrske izpite. Danes se bo pričel tečaj za mojstrske izpite, ki so že 21. te vrste. Tečaj bo teoretičen in praktičen ter bo trajal 40 ur. Predavanja so brezplačna.

— Tihotapčeva smola. V vlaku med postajama Rače—Pragersko je orožnik aretiriral nekega sumljivega mladeniča, ki je skrival mal' koveč. Ko ga je odprl, je našel v njem 554 zavojčkov saharina in 5 vžigalnikov. Pri tihotapu, ki je 20letni čevljarški pomočnik, je orožnik našel 4907 Din gotovine.

— Vlom v avtomobil. Preteklo noč je neznan storilec vlomil v avtomobil zastopnika »Mirim« Elvarda Blaha, ki je stal v Cafavi ulici in ukradel nov plašč ter usnjene rokavice. Blaha je oškodovan za 1800 dinarjev.

— Pes skozi izložbeno okno. V ponedeljek popoldne se je zbrala pred prodajalno Meštinskih podjetij na Aleksandrovi cesti 13 velika množica ljudi in strela v razbito izložbeno okno. Strl jo je neki pes, ki je iz trgovine kar skozi šipo planil na ulico in napravil preko 7000 Din škode.

— V diliriju skočil skozi okno in se ubil. V slovenjegraški bolnici se je zdravil mlad posestnik Franc Petini. Moral se je podvreči operaciji in preteklo noč je ležal v diliriju. Sredi noči je eptini vstal in sko-

čil skozi okno na dvorišče in zadobil tako hude poškodbe, da je kmalu izdihnil. Mladi mož bi se moral prihodnji mesec poročiti.

— Še ta teden sprejema gledališka blagajna nove abonente. Prve dni prihodnjega tedna začno abonente že dobivati svoje predstave, zato se pobiraj vsakdo pravčasno za sedež, dokler je še kaj dobrih na razpolago. Lastniki blokov imajo že ta teden pravico do predstav, ter veljajo bloki že pri odprtih predstavah.

— Prve predstave. Novo sezono odpriljo z dramo v enajstih slikah »Živi mrtveci«, ki jo je napisal veliki ruski pisatelj L. N. Tolstoj. Režija je Kovičeva. Sodeluje ves gledališki ansambl, komparji in zbor, ki zapoje v drugem dejanju niz ruskih pesmi. Odmora sta le po 4. in 9. sliki. Kožuhojnik, ki jo nosi v 2. sliki g. Gorinšek je iz prijaznosti posodil krznarska trdnica Peter Semko, Maribor Tyrševa ulica. — Druga letošnja premiera bo to soboto. Uprizore kot spominsko predstavo ob 60letnici največjega slovenskega dramatika Cankarja njegovo famo »Pohujšanje v dolini šentflorjanske v rožiti in inscenaciji glavne režiserja J. Koviča ter v novi zasedbi: Rasbergerja (Jacinta), Nakrat (Petar), Gorinšek (Zločed), nadalje Kraljeva, Savinova, Zakrajškova, Starčeva, P. Kovič, Rasberger, Košuta, Blaž, Borko, J. Kovič, Verdonik, Košič, Malce, Ornobori, Standerker.

V ŠOLI

Učitelj razlaga učencem, kako koristna so živali. — Ljudje jedo meso živali. Kaj pa delajo s kožami?

Vstane kakor preklja dolg in suh učenec in odgovori: Koži polagajo na rob krošnika.

EMILE GABORIAU ZAKONSKI IN NEZAKONSKI SIN ROMAN.

— Ubil bi ga bil! — mu je šinilo v glavo.
— Kar sem storil nocoj z vami, dragi prijatelji, — je nadaljeval, — to sem storil z vikontom Albertom. Prihranil sem mu vsaj za tisti trenutek čitanje tih stopenj pisem. Dejal sem mu, naj se ustavi samo pri tistih, ki so označena s križcem in naj posveti pozornost z rdečim svinčnikom podčrtanim vrsticam.

To je pomenilo skrajšati njegove muke.
— Sedel je, je nadaljeval Noel, — za mizico, ki je bila preslaba, da bi se mogel nasloniti na njo, dočim sem jaz stal naslonjen na peč, v kateri je gorelo. Sledil sem vsaki najmanjši njegovi kretnji in skrbno motril njegov obraz. Ne, nikoli več ne bom doživel takega prizora in nikoli ga ne bom pozabil, čeprav bi živel tisoč let. V pičlih petih minutah se je njegov obraz tako skrčil in spačil, da bi ga komornik ne bil spoznal. Potem je vzel robc iz žepa in si ga zdaj pa zdaj mehanično nastavljal na usta. Obraz mu je posinil, njegove ustnice so postale bele kakor robec.

Po čelu so mu drsele debele kaplje potu in njegove oči so se tako skalele, kakor da jih je zakrila mrena. Toda noben krik, nobena beseda, noben

vzdih se mu ni izvil iz prsi. Za hip se mi je zasmilil, da bi mu bil malone iztrgal psma iz rok, in jih vrغل v ogenj, nega pa obel, rekoč:

— Glej, moj brat si, pozabiva na vse, ostaniva vsak na svojem mestu, ljubiva se!

Oče Tabaret je prijel Noela za roko in mu jo stisnil.

— Imenitno v tem se kaže moj plemeniti fant.
— Tega nisem storil samo zato, ker sem pomislil; ali me bo še priznal za svojega brata, če sežgem ta pisma?

— In prav si sodil.

— V pol ure so bila pisma prečтана. Vikont je vstal in stopil k meni. Prav pravite, gospod, je dejal, če izvirajo ta pisma od mojega očeta, česar ne dvomim, je v njih jasen dokaz, da nisem sin grofica Commarinove.

Nisem mu odgovoril. — Vendar pa, — je nadaljeval, — so to samo domneve. Ali imate še druge dokaze?

Pričakoval sem seveda vse drugačne ugovore. — Germane ni mogel govoriti, sem odgovoril.

Povedal mi je da je Germain umrl že pred leti. Potem sem mu omenil dožljno, vdovo Lerougevo. Pojasnil sem mu, kako lahko bi jo našel in zaslišal. Pričakoval sem, da stanuje v La Jonchere.

— In kaj je dejal na to? — je vprašal oče Tabaret radovedno.

— Sprva je molčal in zdelo se mi je da razmišlja. Potem se je pa naenkrat prijel za glavo, rekoč: Saj jo poznam. Trikrat sem bil pri nji z očetom in že

prej ji je dal moj oče precej denarja.

Na te njegove besede sem pripomnil, da je to nov dokaz za mojo trditve. Ni mi odgovoril. Začel je nervozno hoditi po knjižnici sem in tja. Slednjič je prišel k meni, rekoč: Gospod, ali poznate zakonskega sina gospoda Commarina?

— To sem jaz. — sem mu odgovoril.

Povesil je glavo in odgovoril tiho:

— To sem slutil.

Prijel me je za roko in pripomnil: Ljubi brat, ne jezim se na vas.

— Zdi se mi, — je pripomnil oče Tabaret, — da bi bil moral prepušiti te besede vam.

— Nikakor ne, dragi prijatelji, kajti nesrečen je zdaj on. Jaz se nisem uklonil pod težo udarca, jaz nisem ničesar vedel, dočim je on...

Stari policist je prikalil. Nobene svoje misli ni smel izdati, čeprav je zelo težko molčal.

— Slednjič, — je nadaljeval Noel, — sem ga po dokaj dolgem molku vprašal, kaj namerava storiti.

— Čuje, — je dejal, — v osmih ali desetih dneh pričakujem svojega očeta. Bodite tako dobri in dovolite mi ta rok. Takoj po njegovem prihodu se domenim z njim in s častno besedo vam jamčim, da se vam ne bo zgodila krivica. Vzemite nazaj ta pisma in dovolite mi, da ostanem sam. Mislim, da razumete, kako mi je pri srcu. V tem trenutku izgubljam vse; svoje visoko ime, ki sem ga vedno nosil z največjim spoštovanjem, svoj visoki položaj, svoje ogromno premoženje in še več, nego je vse to — izgubljam tudi žensko, ki mi je dražja od

lastnega življenja. Res je, da najdem v nadomestilo svojo mater. Skupaj se bova veselila in poskušila hočem, gospod, da pozabi na vas, ker vas najbrž ljubi in ker vas bo objokovala.

— Ali je res izgovoril te besede?

— Skoraj besedo za besedo.

— Ta podlež — je zamrmral starec sam pri sebi.

— Kaj pravite? Je vprašal Noel.

— Pravim, da je to vrl dečko in da bi me veselilo, če bi se mogel seznaniti z njim, — je odgovoril Tabaret.

— Nisem mu pokazal pisem, kjer gre za razdor. — je pripomnil Noel, — Gre samo za to, da ne izve za početje gospe Gerdyjeve. Prostovoljno sem se odkrižal tega dokaza, samo da bi mu ne prizadejal tako hudega gorja.

— A zdaj?

— Kaj naj storim? Čakam, da se vrne grof. Svoje korake bom uravnal po tem, kaj poreče on. Jutri pojdem na sodišče in prosil bom, naj pregledajo Klavdinine papirje. Če se najdejo ta pisma, sem rešen, če pa ne... Toda kakor sem vam že rekel, nisem storil nobenega sklepa, odkar sem zvedel za umor. Kdo bi mi mogel svetovati, kaj naj storim?

— Najmanjši nasvet zahteva dolgo razmišljanje, — je odgovoril starec, ki je že mislil na umik.

— Smilite se mi, ubogi fant, da ste morali živeti tako življenje.

— Grozno! In povrhu sem bil še v denarni stiski.

— Kaj? Vi, ki tako varčujete?

TUDI VAŠ NOVI PLAŠČ — OD PAULINA —

KJER KUPITE VSE: BLAGO, KRZNO, PODLOGO IN NAJBOLJŠE KROJARSKO DELO IZ PRVE ROKE, ZATO NAJČENEJE, KONFEKCIJA PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG, 5.